Gemeente
Sittard-Geleen
Born

Aan de gemeenteraad

Uw brief van
Uw kenmerk
Ons kenmerk 2828345
Behandeld door Edwin Pirson
Telefoon 046 4778707
Onderwerp Veiligheid in Samenwerking.

Sittard-Geleen, 2 november 2021
VERZONDEN 10 NOV. 2021

Geachte leden van de Raad,

In december 2019 is de 'Veiligheidsvisie Chemelot e.o.' vastgesteld. In deze visie is opgenomen dat een onafhankelijke Technische Veiligheidscommissie (TVC) wordt ingesteld voor het opstellen van een 'bovenwettelijk veiligheidskader inclusief planologische zonering binnen en buiten Chemelot'.

De TVC heeft haar opdracht afgerond met de aanbieding van haar rapport 'Veiligheid in samenwerking' aan het Bestuurlijk Overleg Veiligheid op 31 juli 2021. Het eindconcept van dit rapport is op 22 juli 2021 toegelicht en besproken in een informerende sessie met vertegenwoordigers van de raad. Hierbij sturen wij u de definitieve versie van het rapport.

Opdracht aan de TVC
In september 2020 hebben de provincie Limburg en de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek aan de TVC de opdracht gegeven tot het:

1. opstellen van een bovenwettelijk veiligheidskader. Dit heeft betrekking op:
   a. criteria voor nieuwe initiatieven zowel binnen als buiten Chemelot;
   b. criteria voor ingrijpende veranderingen aan bestaande installaties die een veranderend risicoprofiel met zich meebrengen;
   c. de Brightlands Chemelot Campus;
   d. de mensintensiviteit van activiteiten.
2. adviseren m.b.t. het ontwerp van een planologisch kader met veiligheidsontwikkel-gebieden voor Chemelot e.o. De TVC is o.a. gevraagd vooraf mee te denken bij het vastleggen van aandachtsgebieden en te adviseren overnadere en bovenwettelijke voorschriften die voor deze aandachtsgebieden in het omgevingsplandeel Chemelot en het omgevingsplan van gemeenten worden vastgelegd.
3. uitwerken van een voorstel hoe om te gaan met advisering rondom initiatieven gedurende de looptijd van het opstellen van twee bovengenoemde kaders.

Samenstelling TVC
De Technische Veiligheidscommissie werd gevormd door:

- prof. dr. Ira Helsloot, hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen (voorzitter);
- ir. Hetty Klavers, dijkgraaf van waterschap Zuiderzeeland;
- ir. Gerard van Harten, o.a. voormalig CEO Dow Benelux.

Uitgangspunten en strategieën
Met haar rapport biedt de TVC een advies voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en haar omgeving. Het advies is nadrukkelijk geschreven vanuit het perspectief van (externe) veiligheid. Het is daarmee te betrekken in een bredere en integrale bestuurlijke afweging.

Het advies van de TVC is gebaseerd op vier uitgangspunten:

1. de veiligheidssituatie dient op termijn omhoog te gaan. Binnen deze lange termijnbenadering kan de veiligheid tijdelijk mogelijk afnemen, waarbij in een dergelijk geval de relevante wettelijke normen de ondergrens vormen;
2. het kader ziet op veranderende situaties en heeft geen 'terugwerkende kracht'. Onder veranderende situaties worden verstaan nieuwe ontwikkelingen binnen en buiten Chemelot alsook ingrijpende veranderingen aan bestaande installaties;
3. het beschouwen van veiligheid vanuit een integrale benadering. Bij nieuwe ontwikkelingen of veranderende situaties wordt niet alleen gekeken naar het effect op de externe veiligheid maar ook naar andere (mogelijke compenserende) veiligheidseffecten;
4. een proportionele kosten-batenafweging. Extra kosten die gemaakt moeten worden voor de realisatie van de uitgesproken veiligheidsambities, moeten evenredig zijn met de te behalen veiligheidswinst.

Het rapport 'Veiligheid in samenwerking' schetst drie strategieën die moeten leiden tot een toename van de integrale veiligheid op en rond Chemelot:

1. maatregelen aan de bron, gericht op het verkleinen van de risico's van de op Chemelot aanwezige installaties;
2. actieve ruimtelijke planning en ontwikkeling, gericht op een optimale ruimtelijk-planologische invulling van rond Chemelot te creëren zones. Daarbij wijst de TVC op het belang van het berekenen en vaststellen van realistische aandachtsgebieden voor brand, explosie en gifwolk;
3. afzwakken van de gevolgen in het effectgebied, gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid van de omgeving en het stellen van aanvullende bouwvoorwaarden voor nieuwbouw.

De TVC wijst verder op de bijzondere positie van de Brightlands Chemelot Campus (BCC). Deze bestaat uit een 'chemisch deel' met proef- en demonstratiefabrieken en een 'publieksdeel' met laboratoria, kantoren, collegeruimten en vergader- en congresfaciliteiten. Gelet op deze hybride situatie schetst de TVC in het document haar visie op BCC en geeft specifieke criteria en aanbevelingen hiervoor. Centraal hierin staat de vergunning-technische ontkoppeling van het 'chemisch deel' en het 'publieksdeel' alsmede de afweging van het toestaan van nieuwe studieactiviteiten en events op het 'publieksdeel' van de BCC.

Aanbevelingen
Binnen de hierboven geschetste context doet de TVC een groot aantal aanbevelingen aan de provincie Limburg, de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek, Chemelot / CSP en DSM. De aanbevelingen zijn, verspreid door het document, verwerkt in de donkerblauwe tekstkaders. U vindt ze ook terug in de managementsamenvatting in het rapport. Kortheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Integrale afweging en convenant
Zoals hiervoor aangegeven is 'Veiligheid in samenwerking' een advies om de veiligheid op en rondom Chemelot te optimaliseren. Deze status en het bovenwettelijk karakter van het ontwikkelde kader, vragen om een eigenstandige, democratisch gedragen integrale afweging van de gedane aanbevelingen. Het resultaat van deze afweging wordt vastgelegd in een door de betrokken partijen te ondertekenen convenant. Dit is zo afgesproken in de 'Veiligheidsvisie Chemelot e.o.'.

Bestuurlijke reactie
De TVC heeft met 'Veiligheid in samenwerking' een weloverwogen en gedegen ontwikkelkader voorgelegd. Vanuit veiligheidsperspectief bezien bevat het document bijzondere inzichten, bruikbare denklijnen en waardevolle aanbevelingen. Het Bestuurlijk Overleg Veiligheid en de Colleges hebben dan ook met waardering kennis genomen van het eindresultaat van de TVC.

Het vervolgproces
Hoewel de aanbevelingen als zodanig helder zijn verwoord, is voor een aantal ervan een nadere inhoudelijke verdieping noodzakelijk. Dit om de consequenties van de aanbevelingen in een breder verband in beeld te brengen en preciezer te duiden. Deze inhoudelijke verdieping vindt inmiddels ambtelijk plaats. We hopen deze voor het einde van dit jaar tot een afronding te brengen en vervolgens tot genoemde integrale bestuurlijke afweging te komen. Ondertekening van het convenant als sluitstuk van dit proces is voorzien in de eerste maanden van 2022. Wij zullen de raad via het gebruikelijke proces betrekken in het verdere besluitvormingstraject.

Overigens bevat het document aanbevelingen die al worden meegenomen in onlangs ontwikkelde of in ontwikkeling zijnde andere (beleids)trajecten. Denk hierbij aan de aanbevelingen in het ruimtelijke-planologische domein, die betrokken zijn / worden in de 'Gebiedsvisie omgeving Chemelot' en het 'Omgevingsplandeel Chemelot'. De op risico- en crisiscommunicatie gerichte aanbevelingen zijn meegenomen in het, onder regie van de Veiligheidsregio Zuid Limburg, ontwikkelde communicatieplan 'Samen communiceren'.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen

mr. J.Th.C.M. Verheijen
burgemeester

mr. G.J.C. Kusters,
gemeentesecretaris